

אוניברסיטת תל אביב
בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל

מעבר לחיי בגרות של צעירים בסיכון בקהילה ובמסגרות חוץ ביתיות

לקראת תואר שני

תשפ"ג

מרצה: ד"ר יפית סולימני-אעידן

מועד הקורס: יום ב', 12-14

משרד: חדר 213

דואר אלקטרוני: yafitsu@tauex.tau.ac.il/yafitsoul@gmail.com

שעת קבלה: בתיאום מראש

תיאור הקורס:

תקופת המעבר לבגרות (Emerging Adulthood) נחשבת כתקופה מובחנת בה הצעירים חווים שינויים רבים ומורכבים בתחומי רבים בחייהם וצריכים לקבל החלטות משמעותיות בנושאי השכלה, תעסוקה חיי משפחה ועוד (Arnett, 2000). לאור ייחודיותה ומאפייניה של התקופה, לצעירים הנמצאים במצבי סיכון אתגרים וסיכונים רבים יותר במהלכה. קורס זה יעסוק בסוגיות הקשורות למצבם של צעירים בסיכון בקהילה ובמסגרות חוץ ביתיות בתקופת המעבר לחיי בגרות. הנושאים שילמדו בקורס יעסקו בתיאוריית "הבגרות בהתהוות" בהקשר לצעירים פגיעים במצבי סיכון שונים בהתייחס לאתגרים ולגורמי החוסן. נדון בין היתר בצעירים מקבוצות אתניות שונות, צעירים מנותקים וצעירים בהשמה ללא עורף משפחתי. בנוסף, נדון בתפיסות הסיכון והחוסן השונות מעייני הצעירים והמטפלים בהם. נושאי הקורס יומחשו באמצעות תיאורי דוגמאות לתיאורי מקרה מהפרקטיקה, דיונים בכיתה וצפייה מודרכת של סרטונים וניתוחם בהקשר לחומר התיאורטי.

נושאי הקורס ורשימת קריאה:

*תכנית הקורס במהלך הסמסטר כפופה לשינויים במידת הצורך

שיעור	נושא ההרצאה	מקורות קריאה
1-2	רקע: מהי תקופת הבגרות הצעירה: ייחודיות ומאפיינים	Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. <i>American Psychologist</i> , 55, 469–480. doi:10.1037/0003-066X.55.5.469
3	תקופת הבגרות הצעירה בהתייחס	** בבנישתי, ר., זעירא, ע. ורפאלי, ת. (2012) צעירים פגיעים בתהליכי מעבר

<p>לבגרות: צרכים, שירותים ומדיניות: דוח מחקר מסכם. האוניברסיטה העברית. שרביט, ר., ווגשל, מ. (2008). צעירים מעל גיל 18 בטיפול אגף התקון, משרד הרווחה והשירותים החברתיים. <i>מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית</i>, 28, 175-179. *הרצאת טד</p>	<p>לצעירים במצבי סיכון: הגדרות סיכון ורקע</p>	
<p>**ראובן, י.ת. ותורגמן, ח. (2015) טיפול בצעירים בסיכון ובמצוקה בקהילה. משרד הרווחה והשירותים החברתיים: אגף תכנון, מחקר והכשרה. סולימני-אעידן, י. (2012). חווית המעבר לחיים עצמאיים בקרב בוגרי פנימיות בישראל. <i>מפגש לעבודה סוציאלית</i>. 36, 145-162. Sulimani-Aidan, Y. (2017). To dream the impossible dream: Care leavers' challenges and barriers in pursuing their future expectations and goals. <i>Children and Youth Services Review</i>, 81, 332-339.</p>	<p>צעירים במצבי סיכון שונים: אתגרים ומאפיינים ייחודיים</p>	4
<p>בנבנישתי, ר. וזעירא, א. (2008). הערכת מידת השליטה של מתבגרים בהשמה חוץ- ביתית במיומנויות חיים וצורכיהם לקראת עזיבת המסגרת. <i>מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית</i>, 28, 16-44. **Arnett, J.J. (2007). Afterword: Aging out of care — Toward realizing the possibilities of emerging adulthood. <i>New Directions for Youth Development</i>, 113, 151-162. Stein, M. (2012). <i>Young people leaving care: Supporting pathways to adulthood</i>. London, UK: Jessica Kingsley Publishers Stein, M., & Munro, E. R. (2008). <i>Young people's transitions from care to adulthood: international research and practice</i>. Jessica Kingsley Publishers.</p>	<p>זום אין: צעירים בסיכון בוגרי מסגרות חוץ ביתיות</p>	5
<p>Sulimani-Aidan, Y. (2020). Challenges in the transition to adulthood of young-adult Arabs who graduated from residential facilities in Israel. <i>Children and Youth Services Review</i>, https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104967 *תוכנית תיעודית על צעירים אתיופים</p>	<p>אתניות ומצבי סיכון בקרב צעירים מקבוצות אתניות שונות</p>	6
<p>Courtney, M. E., Piliavin, I., Grogan-Kaylor, A., & Nesmith, A. (2001). Foster youth transition to adulthood: A longitudinal view of youth leaving care. <i>Child Welfare</i>, 80(6), 685—717. Courtney, M. E., & Hughes-Huering, D. (2005). The transition to adulthood for youth “aging out” of the foster care system. In C. F. W. Osgood, E. M. Foster & G. Ruth (Eds.), <i>On your own without a net: The transition to adulthood for vulnerable populations</i> (pp. 72—90). Chicago: University of Chicago Press.</p>	<p>מצבם של צעירים וצעירות פגיעים בתחומי החיים השונים בבגרות</p>	7-8

<p>**Schiff, M., & Benbenishty, R. (2006). Functioning of Israeli group-homes alumni: Exploring gender differences and in-care correlates. <i>Children and Youth Services Review</i>, 28,133–157. http://dx.doi.org/10.1016/j.chidyouth.2005.02.01</p>		
<p>Daining, C., & DePanfilis, D. (2007). Resilience of youth in transition from out-of-home care to adulthood. <i>Children and Youth Services Review</i>, 29, 1158-1178. doi:10.1016/j.chidyouth.2007.04.006</p> <p>Drapeau, S., Saint-Jacques, M. C., Lepine, R., Begin, G., & Bernard, M. (2007). Processes that contribute to resilience among youth in foster care. <i>Journal of Adolescence</i>, 30, 977-999. doi:10.1016/j.adolescence.2007.01.005.</p> <p>Masten, A. S. (2011). Resilience in children threatened by extreme adversity: Framework for research, practice, and translational synergy. <i>Development and Psychopathology</i>, 23(2), 493–506, doi:10.1017/s0954579411000198</p> <p>Ungar, M. (2011). The social ecology of resilience: Addressing contextual and cultural ambiguity of a nascent construct. <i>American Journal of Orthopsychiatry</i>, 81(1), 1-17.</p> <p>Van Breda, A. D. (2018). A critical review of resilience theory and its relevance for social work. <i>Social Work</i>, 54(1), 1–18.</p>	<p>הסתגלות וחוסן : פרספקטיבות תיאורטיות למושג החוסן</p>	9
<p>Newman, T., & Blackburn, S. (2002). <i>Transitions in the lives of children and young people: Resilience factors</i>. Edinburgh: Scottish Executive Education Department.</p> <p>Sulimani-Aidan, Y. (2016). Present, protective and promotive: mentors' roles in the lives of young adults in residential care. <i>American Journal of Orthopsychiatry</i>, 88, 69-79.</p> <p>Sulimani-Aidan, Y. (2018). Assets and pathways in achieving future goals of residential care alumni. <i>Children and Youth Services Review</i>, 88, 135-140</p> <p>Sulimani-Aidan, Y., Benbenishty, R., Dinisman, T., & Zeira, A. (2013). Care leavers in Israel: What contributes to better adjustment to life after care? <i>Journal of Social Service Research</i>, 39(5), 704–718. doi:10.1080/01488376.2013.834283</p> <p>Van Dam, L., Smit, D., Wildschut, B., Branje, S. J. T., Rhodes, J. E., Assink, M., & Stams, G. J. J. M. (2018). Does Natural Mentoring Matter? A Multilevel Meta-analysis on the Association Between Natural</p>	<p>משאבים ומשתנים התורמים לחסנם של צעירים במצבי סיכון בראיה רב מערכתית</p>	10-1 1

<p>Mentoring and Youth Outcomes. <i>American journal of community psychology</i>, 62, 203- 220.</p>		
<p>בבנישתי, ר. (2008). תוכניות לבוגרים של מסגרות השמה חוץ ביתית חסרי עורף משפחתי. דוח מחקר, רמת גן: אוניברסיטת בר אילן</p> <p>בבנישתי, ר., וסולימני-אעידן, י. (2007). <i>צעירים הבוגרים ממסגרות השמה חוץ-ביתית: שירותים ואתגרים</i>. סקירת ספרות. אוניברסיטת בר אילן.</p> <p>סולימני-אעידן, י. (2016). עובדי צעירים בסיכון בישראל: אתגרים וצרכים בליווי הצעירים במעבר לחיי בגרות. נייר עמדה בשיתוף הפורום לצעירים בסיכון.</p> <p>Stein, M., & Munro, E. R. (2008). <i>Young people's transitions from care to adulthood: international research and practice</i>. Jessica Kingsley Publishers.</p> <p>Courtney, M. E. (2009). The difficult transition to adulthood for foster youth in the US: Implications for the state as corporate parent. <i>Social Policy Report</i>, 23, 3–18.</p> <p>Napolitano, L., & Sulimami-Aidan, Y. (2015). <i>Extended foster care in California: Youth and caseworkers perspectives</i>. Chicago: Chapin hall at the University of Chicago.</p>	<p>התפתחויות במדיניות הליווי הטיפול בצעירים בסיכון בארץ ובעולם</p> <p>התפתחות הפרופסיה של עובדי צעירים בישראל</p>	12
<p>אתרים ברשת התוכנית הלאומית לצעירים בסיכון – "יתד" פורום ארגוני צעירים בסיכון הפורום הציבורי לכפרי נוער ופנימיות תוכנית " מקושרים" – מנטורינג לצעירים וצעירות במצבי סיכון</p>	<p>תכניות ליווי, מענים ומשאבים לטיפול וליווי צעירים בסיכון בישראל בעידן הנוכחי</p>	13

*תכנית הקורס במהלך הסמסטר כפופה לשינויים במידת הצורך

מטלות הקורס:

1. נוכחות חובה, קריאת המאמרים והשתתפות פעילה בדיונים

עבודה מסכמת: 100%

שימו לב כי על פי נהלי בית הספר:

נוכחות חובה בשיעורים: נוכחות חובה בכל השיעורים. היעדרות עד 3 פעמים: מותרת באישור המרצה בלבד. היעדרות מ-4 פעמים ומעלה: המרצה יעביר את הדיווח למזכירות הסטודנטים. ישלח מכתב לסטודנט על הפסקת השתתפותו בקורס.

בסמסטר א' תשפ"ב, נוכחות תיחשב נוכחות פיזית בכיתה, או בזום בעת השידור המקוון. וודאו שאתם רשומים עם השם שלכם כדי לזהות בעת בדיקת הנוכחות.

הגשת עבודות באיחור - לוח מועדי הגשת עבודות הכולל מועד א' ומועד ב' מפורסם בסילבוס, בידיעון ובאתר ביה"ס. הגשת עבודה לאחר מועד ב', באיחור של עד שבוע, ללא אישור וועדת התלמידים, תגרור הורדה של 5 נקודות מציון העבודה. הגשה באיחור מעבר לשבוע ימים תגרור הורדה של 10 נקודות מציון העבודה. רק במקרים חריגים יוכל התלמיד להגיש בקשה להגשת עבודה במועד מאוחר לוועדת התלמידים (דרך מזכירות הסטודנטים) וזאת 3 שבועות לפני מועד ההגשה הקובע להגשת העבודה ובהתאם לנוהל 2.1 המפורסם בידיעון.